

Dr sci. vet. med. Ksenija Nešić, viši naučni saradnik
INSEKTI KAO IZVOR PROTEINA U HRANI I HRANI ZA ŽIVOTINJE

Izdavač:

Naučni institut za veterinarstvo Srbije

Recenzenti:

prof. dr Milan Ž. Baltić, redovni profesor u penziji,
Fakultet veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu

prof. dr Radmila Marković, redovni profesor,
Fakultet veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu

dr sci. vet. med. Ivan Pavlović, naučni savetnik,
Naučni institut za veterinarstvo Srbije, Beograd

Autor crteža na koricama:

Anastasija Todorović

Lektura i korektura:

Jelena Dilber

Priprema za štampu:

Vladica Milenković

Štampa:

Naučna KMD, Beograd

Tiraž:

100

ISBN: 978-86-81761-64-9

Monografija je publikovana u okviru Ugovora o realizaciji i finansiranju naučnoistraživačkog rada Naučnog instituta za veterinarstvo Srbije i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije br. 451-03-68/2022-14/200030

Kratak sadržaj

Do 2050. godine predviđa se porast broja stanovnika planete za dodatne dve milijarde, što uz već prisutan problem gladi u svetu, klimatske varijacije i sve češće meteorološke ekstreme pojačava pritisak na oskudne poljoprivredne resurse, a globalne potrebe za mesom, mlekom, jajima i posledično za hranom za životinje se umnožavaju. Naročito rastu zahtevi za snabdevanjem proteinima, a poljoprivredni sektor će biti prisiljen da se takmiči za zemljište i vodu sa širenjem urbanih naselja i industrijskih zona, dok će istovremeno morati da pruža ekološke proizvode iz obnovljivih i samoodrživih sistema. Sve ovo predstavlja izazov za naučnu zajednicu u pronalaženju rešenja. Stoga su insekti postali izuzetno prihvatljiva mogućnost, čak i u delovima sveta gde tradicionalno nikada nisu imali poželjan status. Upotreba insekata kao novog izvora proteina animalnog porekla u hrani i hrani za životinje sve je aktuelnija tema i u Evropi. Sredinom 2017. godine Evropska komisija je usvojila propis kojim se odobrava uzgoj i upotreba sedam vrsta insekata u ishrani životinja u akvakulturi, a u septembru 2021. godine i u ishrani svinja i živine. Uredbom Evropske unije (EU) 2283/2015, koja je stupila na snagu 2018. godine, utvrđene su odredbe za odobravanje nove hrane za ljude, uključujući i insekte. U procesu usklađivanja zakonodavstva Republike Srbije sa pravom EU i kao podrška realizaciji trgovinskih sporazuma, pomak u ovom pravcu je očekivana promena i u domaćem lancu hrane. Ova monografija predstavlja pregled entomofagije, tj. upotrebe insekata kao komponenata hrane, posebno uzimajući u obzir nutritivno važne faktore. Prikazani su i bezbednosni rizici, uključujući i alergološke i toksikološke aspekte, aktuelno zakonodavstvo, ekološki značaj i uticaj na životnu sredinu, pitanja zdravlja, dobrobiti i mogućnosti laboratorijske kontrole, kao i prihvatljivost od strane potrošača. Insekti su oduvek imali različite važne uloge na planeti i izuzetan značaj u mnogim sferama istraživanja i upotrebe, ali njihov potencijal kao sastojaka za hranu i hranu za životinje postaje sve dominantniji usled porasta potrebe za povećanjem globalne proizvodnje hrane čak za 70% do sredine ovog veka.

Ključne reči: entomofagija, jestivi insekti, nutritivni sastav insekata